

THÀNH PHẦN SÂU HẠI VÀ THIÊN ĐỊCH TRÊN CÂY QUÝT TẠI TỈNH ĐẮK LẮK

Trang Thị Nguyệt Quế¹, Trần Thị Lệ Trà¹, Trần Thị Huệ¹, Đỗ Thị Kiều An¹,
Ngô Đăng Duyên¹, Bùi Thị Quỳnh Hoa²

Ngày nhận bài: 03/10/2022; Ngày phản biện thông qua: 18/11/2022; Ngày duyệt đăng: 21/11/2022

TÓM TẮT

Trong những năm gần đây, trồng cây ăn quả có múi trong đó có quýt là hướng phát triển sản xuất mang lại hiệu quả kinh tế cao ở nhiều địa phương tại tỉnh Đắk Lắk. Tuy nhiên, một thách thức lớn trong việc canh tác bền vững cây quýt đó là sâu bệnh hại ngày càng đa dạng và diễn biến phức tạp làm ảnh hưởng lớn đến năng suất và sản lượng quýt. Nghiên cứu nhằm xác định thành phần sâu hại và thiên địch trên cây quýt tại một số địa điểm ở Đắk Lắk. Kết quả đã ghi nhận được 21 loài sâu hại thuộc 17 họ, 7 bộ. Thành phần thiên địch đã ghi nhận được 18 loài thuộc 13 họ, 5 bộ. Hai loài sâu hại chủ yếu được xác định là loài sâu hại chính trên cây quýt là rầy mềm (*Toxoptera auranti* Boyer de Fonscolombe) và rầy chổng cánh (*Diaphorina citri* Kuwayama) với mức độ xuất hiện rất phổ biến. Đặc biệt có 2 loài thiên địch xuất hiện rất phổ biến là bọ rùa 6 vằn *Menochilus sexmaculatus* Fabr và bọ đuôi kim nâu đen *Euborellia annulata* Fabricius.

Từ khóa: cây quýt, sâu hại, thiên địch.

1. MỞ ĐẦU

Cây quýt (*Citrus reticulata* Blanco) thuộc chi Cam (*Citrus*) họ Cam (*Rutaceae*) có nguồn gốc từ Ấn Độ và Trung Quốc. Ở Việt Nam, quýt được trồng ở các vùng khác nhau, bao gồm các tỉnh miền núi phía Bắc, ven biển miền Trung, đồng bằng Sông Cửu Long và ở khắp các tỉnh Tây Nguyên (Hoàng Thị Thủy, 2015). Đặc trưng bởi hương vị thơm ngon, là nguồn cung cấp năng lượng, chất dinh dưỡng giúp tăng cường sức khỏe do đó, quýt được coi là một loại thực phẩm quan trọng. Điều này đã nâng cao giá trị của quýt trên thị trường tiêu thụ và làm tăng nhu cầu mở rộng diện tích canh tác của cây quýt (Liu *et al.*, 2012).

Tại Đắk Lắk, mặc dù diện tích trồng quýt chỉ 812 ha, chiếm 2% so với tổng diện tích cây ăn quả nhưng xu hướng mở rộng diện tích ngày càng gia tăng (Tổng cục thống kê, 2021). Tuy nhiên, một trong những thách thức lớn để phát triển cây quýt ở Đắk Lắk nói riêng và cả nước nói chung đó là tình hình sâu bệnh hại. Thêm vào đó, việc áp dụng rộng rãi các loại thuốc hóa học để phòng trừ các loài sâu bệnh hại đã làm thay đổi về thành phần sâu hại và thiên địch trên cây quýt. Tại Tây Nguyên nói chung, hiện chưa có bất kỳ công bố chính thức nào về thành phần sâu hại và thiên địch trên cây quýt. Bài báo này nhằm công bố thành phần sâu hại và thiên địch chính trên cây quýt để làm cơ sở đề xuất biện pháp phòng trừ sâu hại một cách hiệu quả.

2. NỘI DUNG, PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

2.1. Nội dung nghiên cứu

Điều tra thành phần sâu hại và thiên địch trên

cây quýt tại huyện Ea Kar, Buôn Đôn và TP. Buôn Ma Thuột, tỉnh Đắk Lắk.

2.2. Đối tượng nghiên cứu

- Cây quýt (*Citrus reticulata* Blanco) trồng tại huyện Ea Kar, Buôn Đôn và TP. Buôn Ma Thuột, tỉnh Đắk Lắk.

- Các loài sâu hại và thiên địch trên cây quýt

2.3. Phương pháp nghiên cứu

Địa điểm nghiên cứu: huyện Ea Kar, Buôn Đôn và TP. Buôn Ma Thuột, tỉnh Đắk Lắk.

Thời gian nghiên cứu: Từ tháng 02/2022 đến tháng 8/2022.

Phương pháp nghiên cứu:

Phương pháp điều tra thành phần sâu hại và thiên địch trên cây quýt

Điều tra thành phần loài sâu hại và thiên địch trên cây quýt được tiến hành theo Quy chuẩn quốc gia về phương pháp điều tra phát hiện sinh vật hại trên cây ăn quả có múi QCVN 01 - 119: 2012/ BNNPTNT. Điều tra được tiến hành từ tháng 02/2021 - 08/2021. Tại các điểm điều tra, tiến hành quan sát bằng mắt để phát hiện các loài sâu hại và thiên địch. Sau đó, thu bắt mẫu vật tại các điểm điều tra. Thời gian thu mẫu từ 7 giờ sáng đến 16 giờ chiều. Mẫu vật thu thập bao gồm tất cả các giai đoạn của sâu hại và thiên địch trên cây quýt. Các mẫu vật được đánh số, ghi nhãn ngoài thực địa. Thu bắt tất cả các loài côn trùng và nhện nhỏ bắt gặp trên cây quýt trong các điểm điều tra đem về phòng thí nghiệm để xác định tên khoa học.

Tần suất xuất hiện của sâu hại quýt được tính

¹Khoa Nông Lâm nghiệp, Trường Đại học Tây Nguyên;

²Khoa Khoa học Tự nhiên và Công nghệ, Trường Đại học Tây Nguyên;

Tác giả liên hệ: Trang Thị Nguyệt Quế; ĐT: 0905616618; Email: ttnque@ttn.edu.vn.